

K O M U N I K A T
B A D A Ń

Warszawa, listopad 2012

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/159/2012

OSZCZĘDNOŚCI I KREDYTY

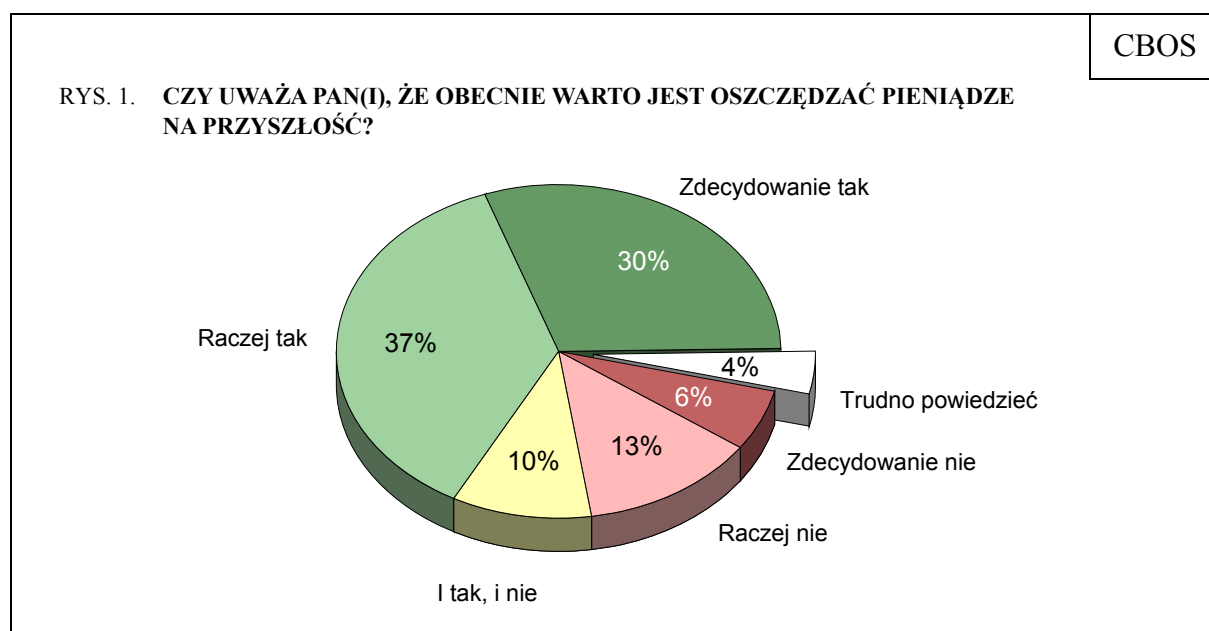
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Postawy wobec oszczędzania i zadłużania się oraz posiadanie zasobów i zobowiązań finansowych to kwestie szczególnie istotne w czasie spowolnienia gospodarczego. Były one przedmiotem październikowych badań CBOS przeprowadzonych na zlecenie Akademii Leona Koźmińskiego¹.

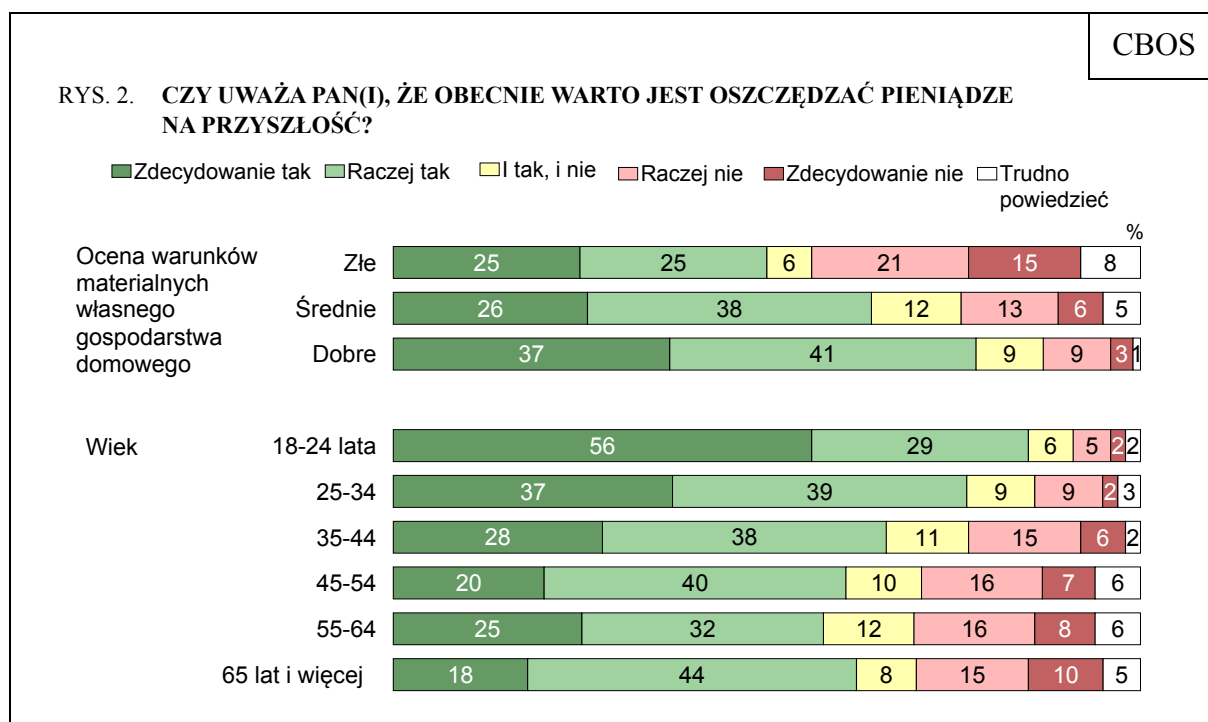
STOSUNEK DO OSZCZĘDZANIA I POSIADANE OSZCZĘDNOŚCI

Większość Polaków (67%) jest mniej lub bardziej przekonana, że w obecnych czasach warto jest oszczędzać pieniądze na przyszłość. Należy tu podkreślić, iż niemal co trzeci respondent (30%) wyraża takie przekonanie w sposób zdecydowany. Tylko mniej niż jedna piąta badanych (19%) wyraziła opinię, że obecnie nie warto oszczędzać, przy czym zaledwie 6% jest o tym przekonanych zdecydowanie. Co dziesiąta osoba dostrzega przesłanki przemawiające zarówno za, jak i przeciw oszczędzaniu, a jedynie nieliczni (4%) nie potrafili zająć w tej kwestii stanowiska.

¹ Badanie na zlecenie Akademii Leona Koźmińskiego przeprowadzono w dniach 4 – 10 października 2012 roku na liczącej 1007 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

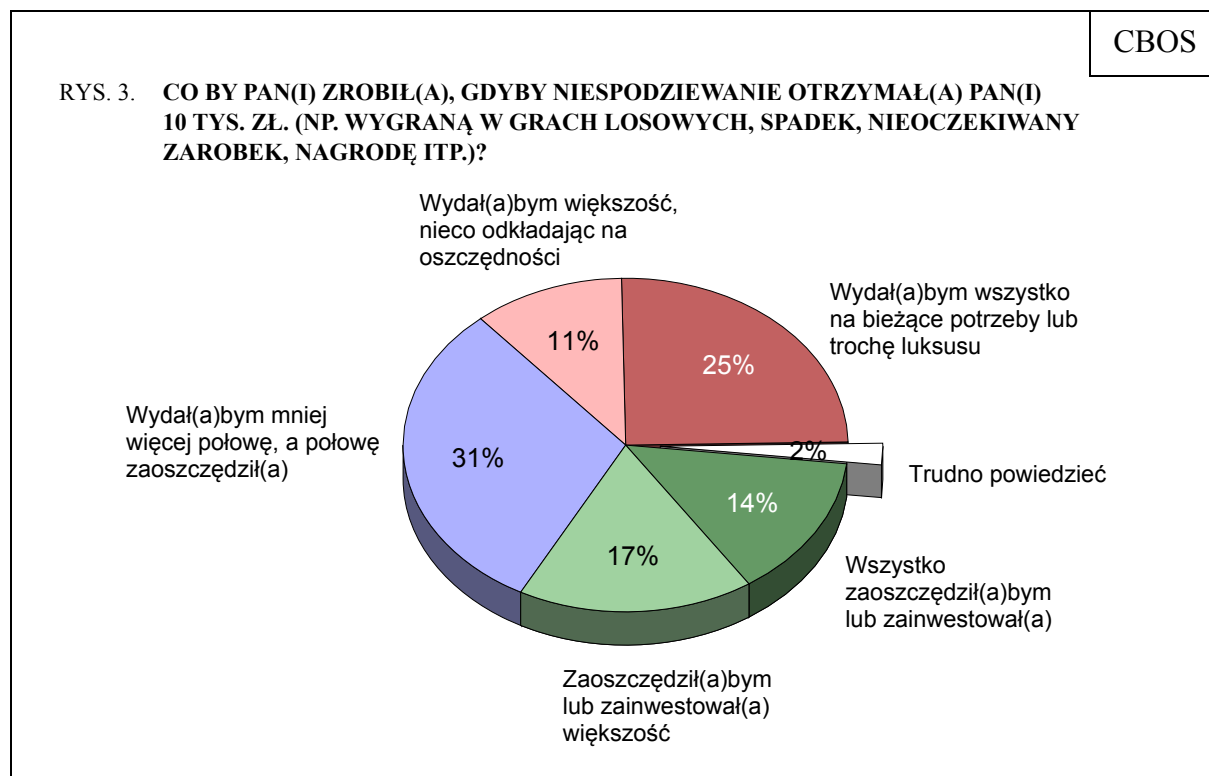
Przekonanie o sensowności oszczędzania z myślą o przyszłości przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych (zob. tabele aneksowe). Analizy wielozmienne² wykazały, iż opinie respondentów w tej kwestii różnicuje przede wszystkim ocena warunków materialnych gospodarstw domowych oraz wiek. Za oszczędzaniem najczęściej opowiadają się osoby, które dobrze oceniają warunki materialne swoich gospodarstw domowych, a najrzadziej respondenci, którzy oceniają je źle. Analizy statystyczne³ wskazują, iż wiekiem granicznym różnicującym opinie Polaków w tej kwestii jest 35. rok życia – respondenci mający mniej niż 35 lat znacznie częściej niż mający 35 i więcej lat wyrażają przekonanie, że warto jest oszczędzać. Pozytywne nastawienie do oszczędzania stopniowo maleje wraz z wiekiem badanych. Najbardziej przekonani o potrzebie odkładania pieniędzy na przyszłość są badani najmłodsi, mający najwyżej 24 lata, z których ponad połowa (56%) zdecydowanie optuje za oszczędzaniem, a kolejnych 29% w stopniu umiarkowanym. Na drugim biegunie znajdują się badani, którzy mają co najmniej 65 lat. Co prawda również w tej grupie dominują zwolennicy oszczędzania, jednak na ogół są oni mniej zdecydowani niż osoby młodsze. Wśród najstarszych respondentów jest też najwięcej (25%) przeciwników oszczędzania.

² Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

³ ANOVA.

O stosunku Polaków do oszczędzania świadczą też odpowiedzi na pytanie o sposób zagospodarowania niespodziewanie otrzymanej kwoty 10 tysięcy złotych. Jest to suma dla przeciętnego Polaka dość znacząca, ale możliwa do wyobrażenia – przekraczająca 3 średnie wynagrodzenia⁴ netto, ale nie przekraczająca przeciętnych rocznych dochodów.

W opisaney w pytaniu sytuacji jedynie nieliczni (2%) nie potrafili przewidzieć swojego postępowania. Największą grupę, choć mniejszościową (31%), stanowią ci, którzy zachowaliby równowagę pomiędzy natychmiastową konsumpcją a oszczędzaniem na przyszłość – z niespodziewanie otrzymanych 10 tysięcy złotych wydaliby mniej więcej połowę, a połowę zaoszczędzili. Więcej osób (25%) w całości wydałoby niespodziewanie otrzymaną gotówkę niż w całości zaoszczędziło ją lub zainwestowało (14%). Większość z niespodziewanie otrzymanej kwoty zaoszczędziłoby lub zainwestowało 17% badanych, a więcej niż jedna dziesiąta (11%) większość wydałaby, nieco tylko odkładając. Widać zatem, że niespodziewanie uzyskane przychody większość Polaków, przynajmniej częściowo, przeznaczyłaby na bieżącą konsumpcję, a jedynie nieliczni w całości odłożyliby na przyszłość.

⁴ http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1630_PLK_HTML.htm

Istnieje statystyczna zależność pomiędzy stosunkiem ankietowanych do oszczędzania, wyrażonym poparciem lub odrzuceniem twierdzenia, że obecnie warto jest oszczędzać pieniądze na przyszłość, a ich deklaracjami dotyczącymi postępowania z niespodziewanie otrzymaną gotówką. Najbardziej skłonni do zaoszczędzenia niespodziewanych 10 tysięcy złotych są badani przekonani, iż obecnie warto jest oszczędzać pieniądze na przyszłość, natomiast najczęściej wydałyby tę kwotę w całości na bieżące potrzeby, czy trochę luksusu, osoby przekonane, że obecnie oszczędzać nie warto.

Tabela 1

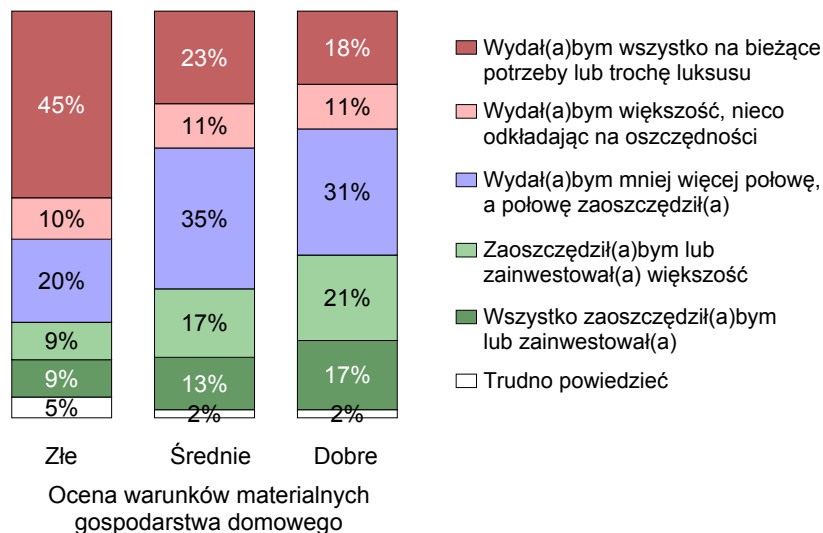
Co by Pan(i) zrobił(a), gdyby niespodziewanie otrzymał(a) Pan(i) 10 tys. zł. (np. wygraną w rach losowych, spadek, nieoczekiwany zarobek, nagrodę itp.)?	Czy uważa Pan(i), że obecnie warto jest oszczędzać pieniądze na przyszłość?				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak, i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	w procentach				
Wydał(a)bym wszystko na bieżące potrzeby lub trochę luksusu	14	20	34	42	50
Wydał(a)bym większość, nieco odkładając na oszczędności	7	14	17	10	10
Wydał(a)bym mniej więcej połowę, a połowę zaoszczędził(a)	32	35	28	30	25
Zaoszczędził(a)bym lub zainwestował(a) większość	27	18	12	8	5
Wszystko zaoszczędził(a)bym lub zainwestował(a)	20	13	10	10	10
Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi					

Analizy wielozmiennowe⁵ pokazują, iż najważniejszym czynnikiem społeczno-demograficznym różnicującym deklaracje badanych dotyczące sposobu postępowania z niespodziewanie otrzymaną gotówką jest ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego, przy czym ujawniony został podział na dwie grupy – badanych którzy twierdzą, że warunki te są złe oraz tych, którzy oceniają je jako średnie lub dobre. Osoby źle oceniające warunki materialne swojego gospodarstwa domowego są bardziej skłonne, by przeznaczyć niespodziewany przychód na bieżącą konsumpcję niż ci, którzy oceniają je jako średnie lub dobre.

⁵ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

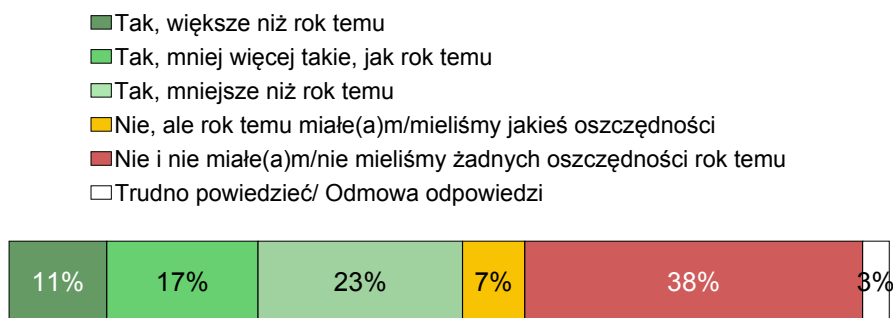
RYS. 4. OCENA WARUNKÓW MATERIALNYCH GOSPODARSTWA DOMOWEGO A STOSUNEK DO NIESPODZIEWANIE OTRZYMANEJ PIENIĘDZY.

CO BY PAN(I) ZROBIŁ(A), GDYBY NIESPODZIEWANIE OTRZYMAŁ(A) PAN(I) 10 TYS. ZŁ. (NP. WYGRANĄ W GRACH LOSOWYCH, SPADEK, NIEOCZEKIWANY ZAROBEK, NAGRODĘ ITP.)?

Posiadanie oszczędności własnych lub członków swojego gospodarstwa domowego deklaruje nieco ponad połowa badanych (51%). W tym co drugi (co stanowi 23% ogółu) mówi, że są one mniejsze niż przed rokiem. Na zeszłorocznym poziomie swoje oszczędności utrzymało 17% gospodarstw, a w przypadku 11% nastąpił ich wzrost. Z deklaracji badanych wynika, iż 45% gospodarstw domowych nie ma obecnie żadnych odłożonych funduszy, z czego większość (38% ogółu) charakteryzuje się dość trwałym ich brakiem – nie ma obecnie i nie miało również żadnych oszczędności przed rokiem. Należy zauważyć, że znaczącą grupę (30%) stanowią gospodarstwa domowe, których zasoby w stosunku do ubiegłego roku zmniejszyły się. O ile większość z tych gospodarstw (23% ogółu badanych) dysponuje jeszcze jakimiś oszczędnościami, o tyle w przypadku co czternastego (7%) mamy do czynienia z całkowitym ich brakiem.

RYS. 5. CZY OBECNIE PAN(I) I CZŁONKOWIE PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO MACIE OSZCZĘDNOŚCI, A JEŚLI TAK TO WIĘKSZE, CZY MNIEJSZE NIŻ ROK TEMU?

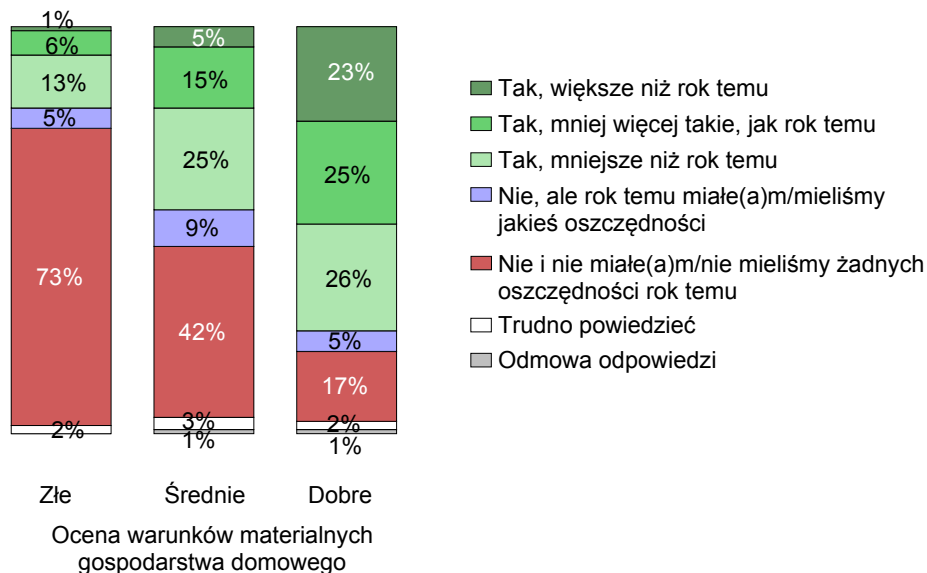

Przeprowadzone analizy statystyczne⁶ wykazały, iż posiadanie oszczędności, a także dynamika ich zmian, związane są przede wszystkim z warunkami materialnymi gospodarstw domowych. Niemal trzy czwarte gospodarstw domowych (74%), których warunki materialne oceniane są przez ich członków jako dobre, posiada oszczędności – w tym 23% zwiększyła swoje zasoby w stosunku do zeszłorocznych, a 25% utrzymało je na zeszłorocznym poziomie. Mniejszość dobrze sytuowanych gospodarstw (26%) stanowią te, których oszczędności w stosunku do ubiegłego roku zmalały. Wśród gospodarstw domowych, których warunki materialne określone są przez reprezentujących je respondentów jako średnie, udało się zaoszczędzić jakieś środki mniej niż połowie (45%), z czego w większości przypadków (25%) są one mniejsze niż przed rokiem. Spośród gospodarstw domowych będących w złej sytuacji materialnej oszczędności posiada zaledwie jedna piąta (20%) i w większości przypadków są one mniejsze niż przed rokiem. Wyniki badania wskazują zatem przede wszystkim na ubożenie gospodarstw domowych żyjących na średnim lub niskim poziomie.

⁶ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

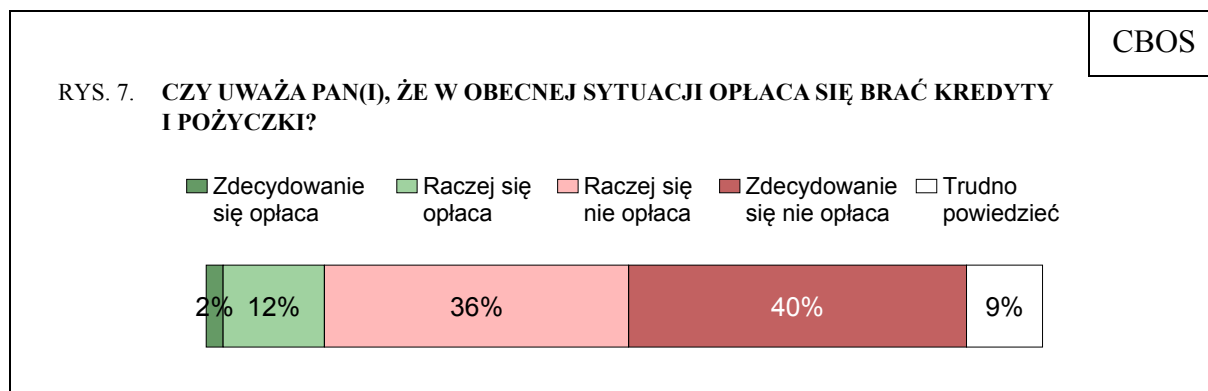
RYS. 6. **WARUNKI MATERIALNE GOSPODARSTW DOMOWYCH A STAN OSZCZĘDNOŚCI.**
CZY OBECNIE PAN(I) I CZŁONKOWIE PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO MACIE OSZCZĘDNOŚCI, A JEŚLI TAK TO WIĘKSZE, CZY MNIEJSZE NIŻ ROK TEMU?

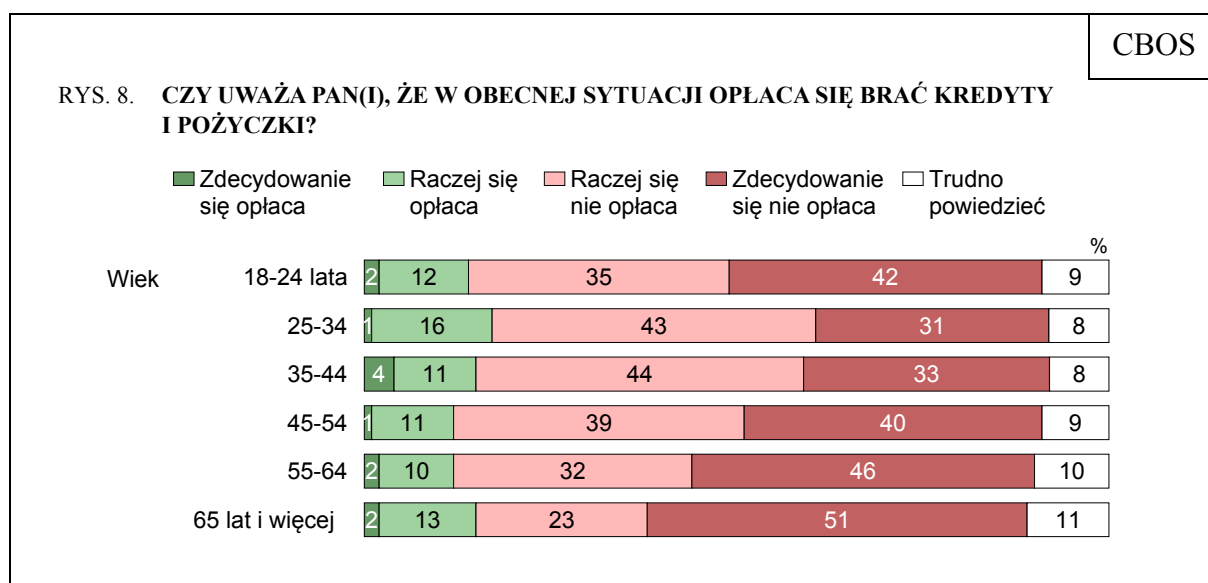
Analizy statystyczne wykazały, iż na posiadanie oszczędności wpływ mają nie tylko czynniki obiektywne, takie jak materialne warunki życia, ale także stosunek do oszczędzania wyrażony przekonaniem, że warto lub że nie warto w obecnych czasach oszczędzać. Respondenci przekonani o sensowności oszczędzania – niezależnie od warunków materialnych, w których żyją – znacząco częściej deklarują, że mają zaoszczędzone środki niż osoby będące przeciwnego zdania.

STOSUNEK DO KREDYTÓW I POŻYCZEK ORAZ ZACIĄgniĘTE KREDYTY I POŻYCZKI

Zdecydowana większość Polaków (76%) wyraża opinię, iż w obecnej sytuacji nie opłaca się brać kredytów i pożyczek. Przeciwnego zdania jest zaledwie 14% respondentów, w tym jedynie nieliczni (2%) twierdzą, że w obecnej sytuacji zdecydowanie opłaca się brać kredyty i pożyczki, a pozostali (12%) są co do tego umiarkowanie przekonani. Dość liczna jest grupa badanych niepotrafiących zająć stanowiska w tej sprawie, szczególnie jeśli porówna się ją z grupą niepotrafiących ocenić opłacalności oszczędzania (odpowiednio: 9% i 4%).

Przekonanie o nieopłacalności brania kredytów i pożyczek dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych (zob. tabele aneksowe). Analizy wielozmiennowe⁷ wykazały jednocześnie, iż opinie w tej kwestii zależą przede wszystkim od wieku badanych. Zadłużanie się jest znacznie rzadziej akceptowane przez badanych mających co najmniej 45 lat niż przez osoby młodsze, choć w obu wyróżnionych grupach wiekowych dominuje przekonanie o nieopłacalności brania kredytów i pożyczek.

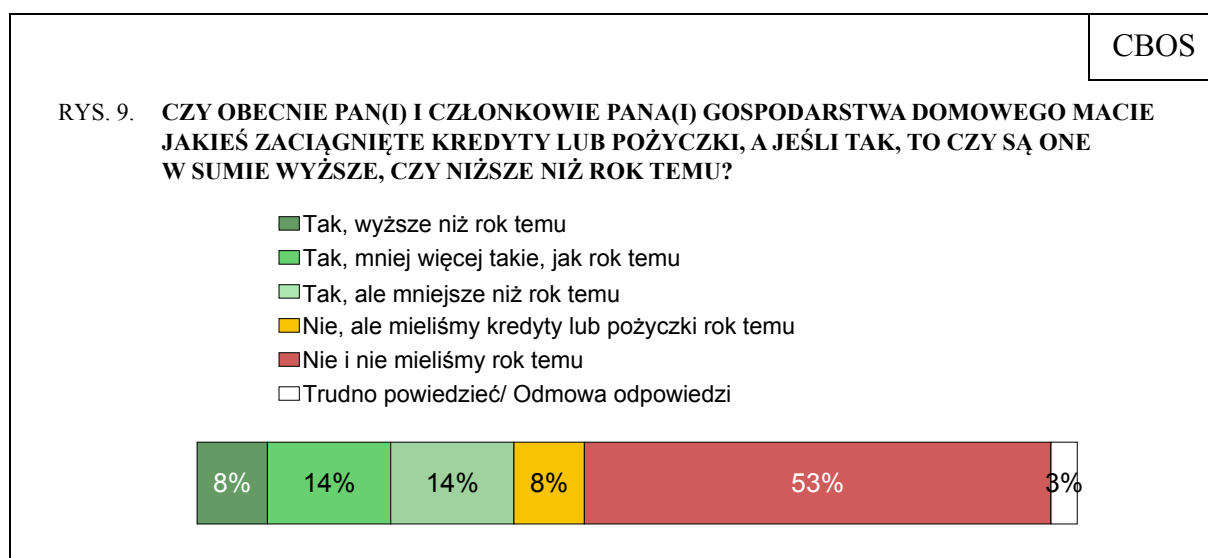

Z deklaracji ankietowanych wynika, że nieco ponad jedna trzecia gospodarstw domowych (36%) ma obecnie zaciągnięte jakieś kredyty lub pożyczki. W większości przypadków zadłużenie jest takie samo (14% ogółu) lub mniejsze (14% ogółu) niż przed rokiem. Warto jednak przyjrzeć się osobom, które deklarują, że w ich gospodarstwach zadłużenie w stosunku do ubiegłorocznego wzrosło (8%). Częściej są to osoby mające

⁷ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

25–34 lata i mieszkańcy wielkich miast, a także źle oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych, ale jednocześnie należy podkreślić, iż ich deklarowane dochody na jedną osobę w rodzinie na ogół zaliczyć należy do przeciętnych (zob. tabele aneksowe).

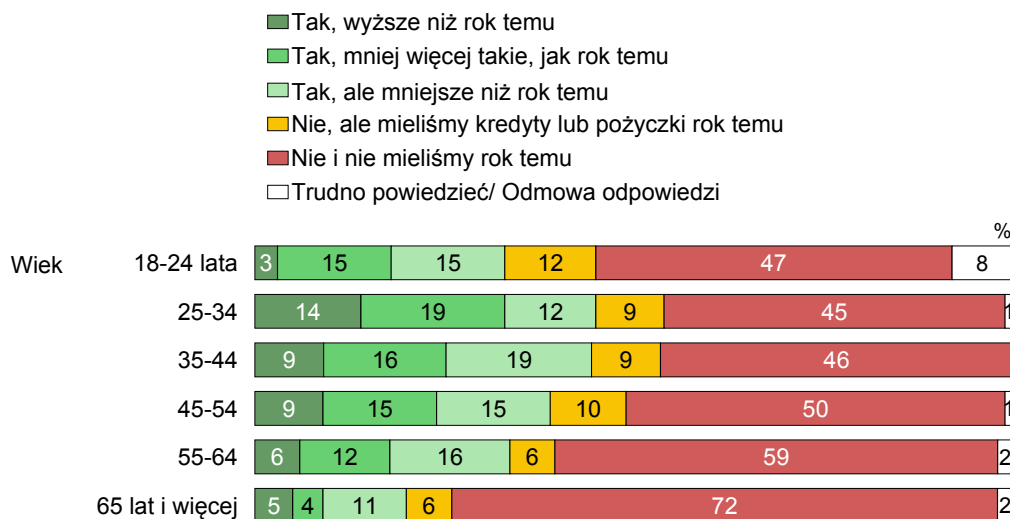
Ponad trzy piąte (61%) polskich gospodarstw domowych nie jest obecnie obciążonych żadnymi kredytami czy pożyczkami. Dominująca część z nich (53% ogółu) nie była zadłużona również przed rokiem, natomiast co dwunastemu (8%) udało się spłacić zobowiązania, które obciążały ich budżety w ubiegłym roku.

Mimo że pytanie dotyczyło zadłużenia wszystkich członków gospodarstwa domowego, analizy wielozmiennowe⁸ wykazały, iż sytuację kredytową najbardziej różnicuje wiek samych respondentów. Najmniej zadłużonych jest w gospodarstwach domowych osób mających 65 lat lub więcej. Jest to też grupa wiekowa, w której niemal trzy czwarte (72%) deklaruje, iż członkowie ich gospodarstw nie byli zadłużeni również przed rokiem. Obciążenie kredytami lub pożyczkami najczęściej deklarują osoby w wieku 25–44 lata, przy czym – opierając się na deklaracjach ankietowanych – możemy powiedzieć, że o ile w grupie wiekowej 25–34 lata częściej mamy do czynienia z rosnącym zadłużeniem, o tyle wśród badanych w wieku 35–44 lata zadłużenie w stosunku do ubiegłego roku częściej maleje.

⁸ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

RYS. 10. A CZY OBECNIE PAN(I) I CZŁONKOWIE PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO MACIE JAKIEŚ ZACIĄgniĘTE KREDYTY LUB POŻYCZKI, A JEŚLI TAK, TO CZY SĄ ONE W SUMIE WYŻSZE, CZY NIŻSZE NIŻ ROK TEMU?

CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW DOMOWYCH W ZALEŻNOŚCI OD POSIADANYCH OSZCZĘDNOŚCI, KREDYTÓW I POŻYCZEK

Biorąc pod uwagę posiadanie oszczędności i kredytów (abstrahując od ich dynamiki) można wyróżnić cztery następujące typy gospodarstw domowych:

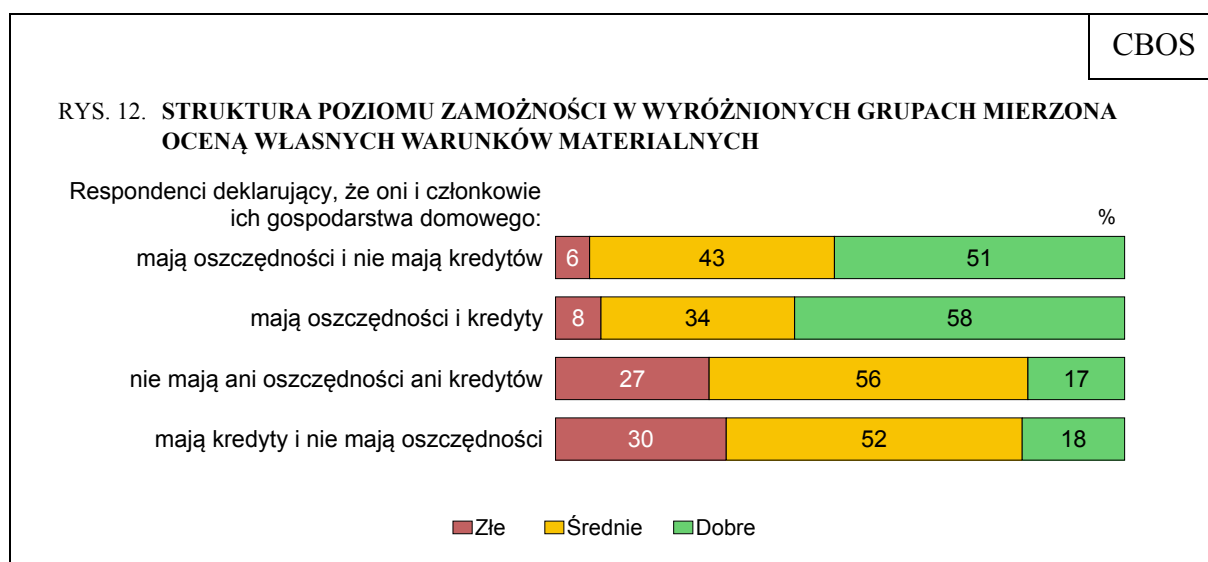
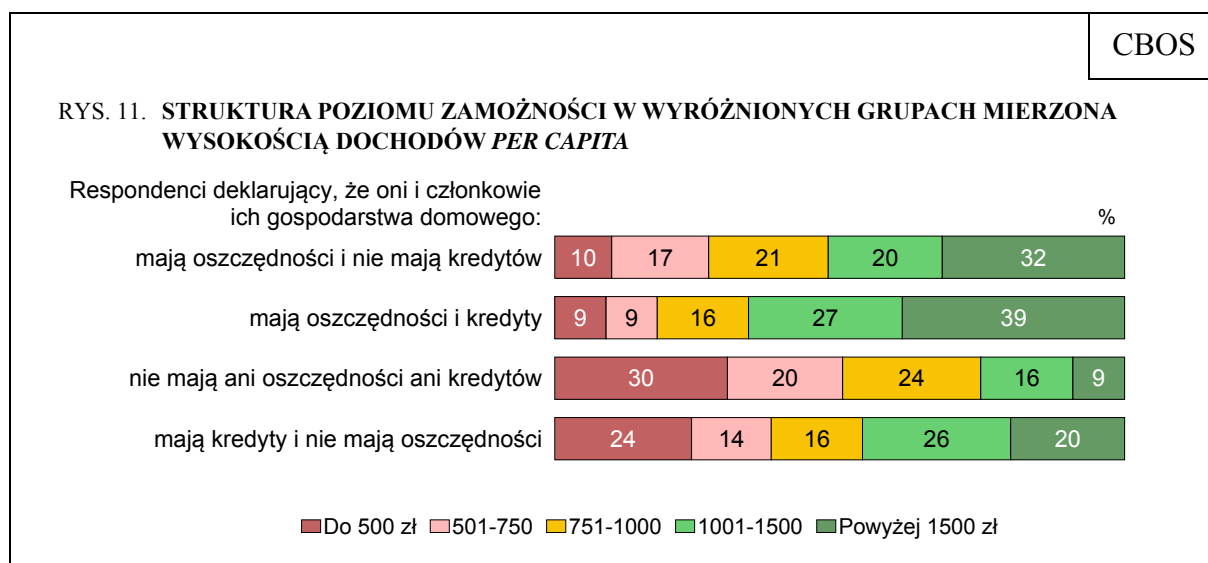
- I. gospodarstwa, które mają oszczędności i nie mają kredytów (33%)
- II. gospodarstwa, które mają oszczędności i kredyty (18%)
- III. gospodarstwa, które nie mają ani oszczędności ani kredytów (26%)
- IV. gospodarstwa, które mają kredyty i nie mają oszczędności (18%)⁹.

Analizy statystyczne¹⁰ wykazały, iż wyróżnione typy gospodarstw różnicuje przede wszystkim poziom zamożności mierzony samooceną warunków materialnych, w jakich żyją ich członkowie. Co ciekawe, z uwagi na poziom życia i dochodów, do jednej grupy zaliczyć należy gospodarstwa domowe, których członkowie posiadają oszczędności, niezależnie od tego, czy jednocześnie mają jakieś zobowiązania kredytowe. Gospodarstwa domowe z tej grupy na tle pozostałych częściej dobrze oceniają swoje warunki materialne oraz charakteryzują się wyższymi dochodami *per capita* niż pozostałe. Warto też podkreślić, iż

⁹ Podane odsetki nie sumują się do 100, gdyż nie wszyscy respondenci udzielili informacji na temat posiadanych oszczędności i kredytów.

¹⁰ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

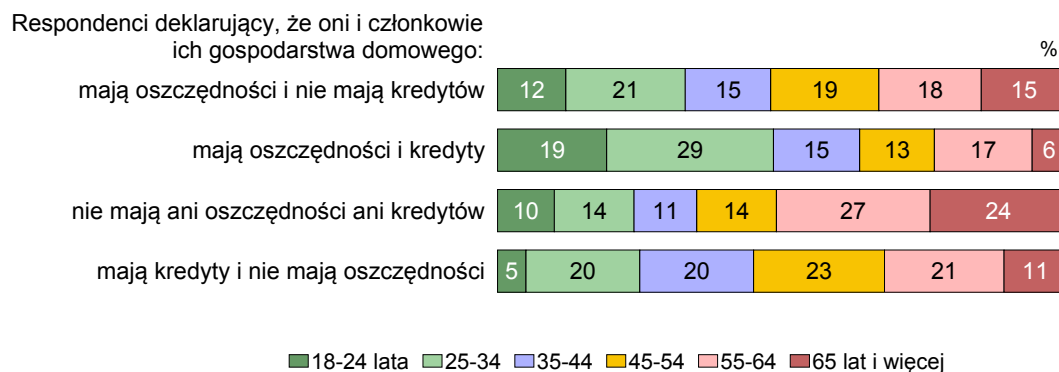
wyższym statusem materialnym cieszą się gospodarstwa, które mają kredyty, choć nie mają oszczędności, niż te, które nie posiadają ani kredytów, ani oszczędności.

Analizy¹¹ wykazały również statystycznie istotne różnice wieku respondentów, których gospodarstwa domowe zaliczają się do czterech ww. typów. Najmłodszy są badani, których gospodarstwa domowe mają zarówno oszczędności, jak i kredyty (średnia wieku 40 lat), natomiast najstarsi to ci, których gospodarstwa domowe nie mają ani oszczędności, ani kredytów (średnia wieku 51 lat). Osobną grupę wiekową stanowią przedstawiciele gospodarstw, które mają oszczędności i nie mają kredytów (średnia wieku 46 lat) oraz gospodarstw, które mają kredyty i nie mają oszczędności (średnia wieku 47 lat).

¹¹ ANOVA.

RYS. 13. STRUKTURA WIEKU RESPONDENTÓW

Opinie w kwestii oszczędzania w największym stopniu determinuje sytuacja życiowa badanych. Osoby mniej zamożne, odczuwające zapewne braki w zaspokajaniu wielu bieżących potrzeb, są mniej skłonne do oszczędzania na przyszłość niż badani zasobniejsi. Także młodszy respondenci, mający przed sobą dłuższy przewidywany czas życia, częściej niż starsi dostrzegają sens oszczędzania. Podobnie jest w przypadku kredytów i pożyczek – ich opłacalność widzą przede wszystkim młodszy respondenci, o których można powiedzieć, że są w fazie dorabiania się. Oni też częściej niż osoby starsze korzystają z tych źródeł finansowania swoich potrzeb.

Porównanie średnich dochodów *per capita* w grupach osób posiadających oszczędności i ich nie posiadających, a także w grupach osób obciążonych kredytami lub pożyczkami oraz nie mających takich zobowiązań finansowych pokazuje, iż zarówno oszczędności, jak i kredyty mają badani dysponujący wyższymi kwotami. Nie jest to zaskakujące, gdyż warunkiem uzyskania w banku kredytów i pożyczek jest wykazanie się zdolnością kredytową.

Opracowała
Barbara BADORA

A N E K S

Tabela 1

		Czy uważa Pan(i), że obecnie warto jest oszczędzać pieniądze na przyszłość?						Liczba osób
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak, i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		30	37	10	13	6	4	1007
Płeć	Mężczyźni	30	36	11	13	6	3	479
	Kobiety	30	38	9	13	6	5	528
Wiek	18-24 lata	56	29	6	5	2	2	126
	25-34	37	39	9	9	2	3	207
	35-44	28	38	11	15	6	2	144
	45-54	20	40	10	16	7	6	167
	55-64	25	32	12	16	8	6	207
	65 lat i więcej	18	44	8	15	10	5	157
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	38	9	15	4	4	382
	Miasto do 20 tys.	28	38	11	9	9	5	153
	20-100 tys.	28	35	12	14	9	1	194
	101-500 tys.	30	37	8	15	4	7	172
	501 tys. i więcej mieszk.	38	38	9	6	7	2	106
Wykształcenie	Podstawowe	23	42	6	16	7	6	196
	Zasadnicze zawodowe	20	36	15	16	7	6	262
	Średnie	36	32	10	12	6	4	353
	Wyższe	39	41	7	9	3	0	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	49	6	7	3		93
	Średni personel, technicy	33	42	7	12	7		42
	Pracownicy adm.-biurowi	40	36	10	8	2	4	74
	Pracownicy usług	32	36	11	12	2	6	57
	Robotnicy wykwalifikowani	28	38	8	19	7	1	110
	Robotnicy niewykwalifik.	32	28	15	11	14	1	51
	Rolnicy	21	34	7	23	5	11	63
	Pracujący na własny rach.	43	36	13	3		5	41
Bierni zawodowo	Renciści	12	44	6	18	12	9	60
	Emeryci	20	40	12	13	11	5	232
	Uczniowie i studenci	64	23	3	5	2	3	57
	Bezrobotni	40	31	7	12	1	9	56
	Gospodynie domowe i inni	24	31	17	20	4	4	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	42	8	13	5	0	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	53	6	9	2	6	84
	sekt. pryw. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym	37	32	12	10	7	2	245
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	35	5	27	5	13	56
	501-750	25	32	8	19	11	5	142
	751-1000	31	36	9	14	6	4	122
	1001-1500	26	40	11	12	7	3	155
	Powyżej 1500 zł	27	39	8	14	7	6	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	39	13	9	4	1	195
	Średnie	25	25	6	21	15	8	163
	Dobre	26	38	12	13	6	5	475
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	41	9	9	3	1	369
	Raz w tygodniu	28	25	7	23	12	5	56
	1-2 razy w miesiącu	28	42	8	14	5	4	458
	Kilka razy w roku	27	39	10	12	5	6	135
	W ogóle nie uczestniczy	30	35	14	11	6	4	243
Poglądy polityczne	Lewica	42	27	11	11	8	2	115
	Centrum	30	32	12	14	8	4	184
	Prawica	30	38	11	12	6	2	334
	Trudno powiedzieć	32	38	6	14	6	5	263
		27	38	11	12	6	6	227

Tabela 2

		Co by Pan(i) zrobił(a), gdyby niespodziewanie otrzymał(a) Pan(i) 10 tys. zł. (np. wygraną w grach losowych, spadek, nieoczekiwany zarobek, nagrodę itp.)?						Liczba osób
		Wydał(a)bym wszystko na bieżące potrzeby lub trochę luksusu	Wydał(a)bym większość, nieco odkładając na oszczędności	Wydał(a)bym mniej więcej połowę, a połowę zaoszczędził(a)	Zaoszczędził(a)bym lub zainwestował(a) większość	Wszystko zaoszczędził(a)bym lub zainwestował(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		25	11	31	17	14	3	1007
Płeć	Mężczyźni	26	8	29	16	18	2	479
	Kobiety	23	13	33	18	9	3	528
Wiek	18-24 lata	8	12	40	28	12	1	126
	25-34	18	9	27	26	18	2	207
	35-44	28	11	33	12	14	2	144
	45-54	33	11	30	14	8	4	167
	55-64	32	12	29	14	13	1	207
	65 lat i więcej	25	11	31	11	15	6	157
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	10	30	17	16	3	382
	Miasto do 20 tys.	21	9	41	12	14	3	153
	20-100 tys.	24	13	29	21	9	3	194
	101-500 tys.	29	10	32	16	12	1	172
	501 tys. i więcej mieszk.	22	14	25	22	15	3	106
Wykształcenie	Podstawowe	30	10	29	15	10	6	196
	Zasadnicze zawodowe	28	12	29	11	17	2	262
	Średnie	24	10	35	16	12	2	353
	Wyższe	16	11	28	29	16	1	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	7	32	27	14		93
	Średni personel, technicy	16	19	32	19	14		42
	Pracownicy adm.-biurowi	14	13	31	28	13	1	74
	Pracownicy usług	26	17	25	26	6		57
	Robotnicy wykwalifikowani	25	8	27	10	26	3	110
	Robotnicy niewykwalifik.	25	9	39	12	12	4	51
	Rolnicy	28	5	34	11	14	9	63
	Pracujący na własny rach.	31	5	23	19	21	1	41
Bierni zawodowo	Renciści	23	9	37	16	7	8	60
	Emeryci	30	14	29	12	12	2	232
	Uczniowie i studenci	8	8	49	28	8		57
	Bezrobotni	29	10	29	15	14	2	56
	Gospodynie domowe i inni	33	13	25	16	9	4	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	9	34	20	12	0	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	14	34	20	15	1	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	11	26	19	18	2	245
	prywatnym gosp. rolnym	32	5	30	13	14	5	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	34	9	26	15	13	2	142
	501-750	20	10	35	17	16	3	122
	751-1000	20	11	39	15	12	2	155
	1001-1500	27	14	28	18	12	1	173
	Powyżej 1500 zł	22	10	33	17	17	1	195
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	10	20	9	9	5	163
	Średnie	23	11	35	17	13	2	475
	Dobre	18	11	31	21	17	2	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	12	31	16	16	5	56
	Raz w tygodniu	23	10	33	18	14	3	458
	1-2 razy w miesiącu	25	8	31	15	18	2	135
	Kilka razy w roku	28	14	30	16	11	2	243
	W ogóle nie uczestniczy	28	12	28	22	9	1	115
Poglądy polityczne	Lewica	23	17	30	17	10	3	184
	Centrum	26	8	33	17	16	1	334
	Prawica	25	10	33	15	16	1	263
	Trudno powiedzieć	24	10	28	21	10	7	227

Tabela 3

		Czy obecnie Pan(i) i członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego macie oszczędności, a jeśli tak to większe, czy mniejsze niż rok temu?					Liczba osób	
		Tak, większe niż rok temu	Tak, mniej więcej takie, jak rok temu	Tak, mniejsze niż rok temu	Nie, ale rok temu miały(a)m/mieliśmy jakieś oszczędności	Nie i nie miały(a)m/nie mieliśmy żadnych oszczędności rok temu		Trudno powiedzieć
		%	%	%	%	%		%
Ogółem		11	17	23	7	38	3	1007
Płeć	Mężczyźni	13	19	23	7	35	4	479
	Kobiety	9	16	24	7	41	3	528
Wiek	18-24 lata	19	23	20	3	29	6	126
	25-34	18	17	25	7	29	4	207
	35-44	8	14	30	10	35	2	144
	45-54	8	18	26	10	36	2	167
	55-64	8	15	21	6	50	1	207
	65 lat i więcej	5	17	18	6	47	7	157
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	18	22	6	42	3	382
	Miasto do 20 tys.	12	19	28	5	33	4	153
	20-100 tys.	10	10	23	11	42	5	194
	101-500 tys.	9	23	22	5	38	4	172
	501 tys. i więcej mieszk.	21	16	26	6	28	3	106
Wykształcenie	Podstawowe	4	14	13	5	59	5	196
	Zasadnicze zawodowe	7	14	24	9	43	2	262
	Średnie	12	17	27	7	34	3	353
	Wyższe	22	24	26	5	18	4	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	23	32	3	14	4	93
	Średni personel, technicy	18	18	35	10	16	3	42
	Pracownicy adm.-biurowi	13	22	24	13	26	2	74
	Pracownicy usług	11	14	36	3	34	1	57
	Robotnicy wykwalifikowani	14	16	28	9	30	4	110
	Robotnicy niewykwalifik.	13	7	15	2	54	10	51
	Rolnicy	2	19	23	2	50	3	63
	Pracujący na własny rach.	17	17	21	12	33		41
Bierni zawodowo	Renciści	9	18	8	6	59		60
	Emeryci	5	18	20	6	47	4	232
	Uczniowie i studenci	21	23	21		31	5	57
	Bezrobotni	4	12	20	9	50	4	56
		Gospodynie domowe i inni	6	8	24	15	43	4
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	22	29	6	28	3	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	23	32	5	23	4	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	13	25	8	31	3	245
	prywatnym gosp. rolnym	3	19	27		52		56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	7	13	8	64	1	142
	501-750	3	16	27	6	46	1	122
	751-1000	11	16	22	7	42	1	155
	1001-1500	9	20	23	8	35	4	173
	Powyżej 1500 zł	20	25	28	7	19	1	195
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	6	13	5	73	2	163
	Średnie	5	15	25	9	42	4	475
	Dobre	23	25	26	5	17	3	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	13	23	5	48		56
	Raz w tygodniu	9	18	28	7	34	4	458
	1-2 razy w miesiącu	7	20	24	5	41	3	135
	Kilka razy w roku	16	15	18	7	41	4	243
	W ogóle nie uczestniczy	14	18	17	9	40	2	115
Poglądy polityczne	Lewica	14	21	25	9	29	3	184
	Centrum	12	17	29	5	35	2	334
	Prawica	7	22	23	5	40	2	263
	Trudno powiedzieć	11	9	16	10	48	7	227

Tabela 4

		Czy uważa Pan(i), że w obecnej sytuacji opłaca się brać kredyty i pożyczki?					Liczba osób
		Zdecydowanie się opłaca	Raczej się opłaca	Raczej się nie opłaca	Zdecydowanie się nie opłaca	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		2	12	36	40	9	1007
Płeć	Mężczyźni	2	10	39	40	9	479
	Kobiety	2	14	34	40	10	528
Wiek	18-24 lata	2	12	35	42	9	126
	25-34	1	16	43	31	8	207
	35-44	4	11	44	33	8	144
	45-54	1	11	39	40	9	167
	55-64	2	10	32	46	10	207
	65 lat i więcej	2	13	23	51	11	157
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	12	34	40	10	382
	Miasto do 20 tys.	3	11	39	39	8	153
	20-100 tys.	1	12	42	38	7	194
	101-500 tys.	1	10	33	48	7	172
	501 tys. i więcej mieszk.		16	34	35	15	106
Wykształcenie	Podstawowe	1	14	26	48	11	196
	Zasadnicze zawodowe	2	10	39	41	8	262
	Średnie	3	11	36	39	11	353
	Wyższe	2	15	43	33	7	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	19	38	35	6	93
	Średni personel, technicy		8	52	33	7	42
	Pracownicy adm.-biurowi	5	12	43	35	5	74
	Pracownicy usług		6	44	46	4	57
	Robotnicy wykwalifikowani	1	14	35	41	8	110
	Robotnicy niewykwalifik.		17	35	44	4	51
	Rolnicy	2	2	48	33	14	63
	Pracujący na własny rach.	6	5	39	33	17	41
Bierni zawodowo	Renciści		17	25	44	14	60
	Emeryci	2	11	26	51	10	232
	Uczniowie i studenci	2	15	39	36	8	57
	Bezrobotni	2	8	37	42	11	56
	Gospodynie domowe i inni	4	19	38	24	14	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	15	47	32	6	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	15	36	42	4	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	3	12	37	40	8	245
	prywatnym gosp. rolnym	3	3	49	36	10	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	14	39	38	7	142
	501-750	1	8	34	50	6	122
	751-1000	3	11	38	41	8	155
	1001-1500	1	19	35	38	8	173
	Powyżej 1500 zł	2	14	40	35	8	195
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	9	27	53	8	163
	Średnie	1	10	39	39	10	475
	Dobre	3	16	36	36	8	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	13	40	40	5	56
	Raz w tygodniu	2	12	34	42	9	458
	1-2 razy w miesiącu	1	15	41	35	8	135
	Kilka razy w roku	3	10	36	40	11	243
	W ogóle nie uczestniczy	1	13	37	40	9	115
Poglądy polityczne	Lewica	1	13	37	42	8	184
	Centrum	2	12	38	39	9	334
	Prawica	2	10	35	47	6	263
	Trudno powiedzieć	3	14	34	34	14	227

Tabela 5

		Czy obecnie Pan(i) i członkowie Pana(i) gospodarstwa domowego macie jakieś zaciągnięte kredyty lub pożyczki, a jeśli tak, to czy są one w sumie wyższe, czy niższe niż rok temu?					Liczba osób	
		Tak, wyższe niż rok temu	Tak, mniej więcej takie, jak rok temu	Tak, ale mniejsze niż rok temu	Nie, ale mieliśmy kredyty lub pożyczki rok temu	Nie i nie mieliśmy rok temu		Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
		%	%	%	%	%		
Ogółem		8	14	14	8	53	3	1007
Płeć	Mężczyźni	5	14	14	9	56	1	479
	Kobiety	11	13	15	8	50	3	528
Wiek	18-24 lata	3	15	15	12	47	8	126
	25-34	14	19	12	9	45	1	207
	35-44	9	16	19	9	46	0	144
	45-54	9	15	15	10	50	1	167
	55-64	6	12	16	6	59	2	207
	65 lat i więcej	5	4	11	6	72	2	157
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	14	13	8	55	3	382
	Miasto do 20 tys.	6	11	14	6	62	1	153
	20-100 tys.	10	15	15	10	48	1	194
	101-500 tys.	6	15	13	9	55	2	172
	501 tys. i więcej mieszk.	13	12	22	9	41	3	106
Wykształcenie	Podstawowe	3	9	11	5	67	4	196
	Zasadnicze zawodowe	9	13	14	9	52	2	262
	Średnie	10	13	16	9	50	2	353
	Wyższe	8	20	16	8	46	1	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	22	16	5	43	1	93
	Średni personel, technicy	12	24	17	8	40		42
	Pracownicy adm.-biurowi	13	23	12	10	41	1	74
	Pracownicy usług	19	17	16	13	35		57
	Robotnicy wykwalifikowani	9	14	14	10	52	1	110
	Robotnicy niewykwalifik.	3	11	18	12	57		51
	Rolnicy	5	11	4	12	66	2	63
	Pracujący na własny rach.	8	22	16	3	48	4	41
Bierni zawodowo	Renciści	4	7	11	9	68		60
	Emeryci	5	9	15	5	64	3	232
	Uczniowie i studenci	3	15	15	13	41	13	57
	Bezrobotni	6	13	13	6	63		56
	Gospodynie domowe i inni	12	6	20	12	46	4	71
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	17	14	7	47	0	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	25	11	9	40	3	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	18	17	9	44	1	245
	prywatnym gosp. rolnym	3	11	6	10	70		56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	12	18	5	55	3	142
	501-750	10	11	6	9	62	1	122
	751-1000	9	10	12	12	56	1	155
	1001-1500	11	19	19	6	45	1	173
	Powyżej 1500 zł	8	20	19	6	46	1	195
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	13	17	6	50	2	163
	Średnie	8	11	14	9	56	2	475
	Dobre	6	17	14	9	51	3	369
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	16	14	7	58		56
	Raz w tygodniu	9	11	12	7	57	2	458
	1-2 razy w miesiącu	6	14	17	10	51	1	135
	Kilka razy w roku	6	14	17	11	48	4	243
	W ogóle nie uczestniczy	10	20	14	7	48	1	115
Poglądy polityczne	Lewica	9	17	14	11	45	4	184
	Centrum	9	14	16	8	53	1	334
	Prawica	5	14	13	9	56	2	263
	Trudno powiedzieć	10	11	14	6	56	3	227